

УДК 342.951(477)"199.3"

Чорна Анастасія

аспірантка кафедри конституційного,
адміністративного та міжнародного права,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна
anastasiachorna@ukr.net

**РІВНІСТЬ ПРАВ ЧОЛОВІКІВ ТА ЖІНОК
НА УТРИМАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІТЕЙ
ПРИ РОЗЛУЧЕННІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ**

У результаті дослідження даної теми встановлено, що рівність прав батьків на дітей є актуальною, досліджено, що проблемним на сьогодні є збільшення розлучень, і як результат, дітей, які не отримують належного догляду та виховання від одного з батьків, що порушує їх права і унеможлиблює в повному обсязі отримувати належне забезпечення, що гарантоване чинним законодавством. В результаті аналізу чинного законодавства констатовано закріплення однакового обов'язку обох батьків щодо виховання та забезпечення своїх дітей незалежно від факту перебування у зареєстрованих відносинах, чи в стані розлучення. Також цей принцип закріплений в Основному Законі України, вказавши на рівність прав чоловіків і жінок. Наразі підтвердженим є факт недотримання батьками своїх прав і неповне виконання обов'язків через різні причини (перешкоджання одного з батьків у спілкуванні дитини з іншим, небажанні спілкуватися того з батьків, хто не проживає з дитиною разом, рішення суду про заборону у спілкуванні, тощо). Діти – це не лише права, а і обов'язки обох батьків. І батьки не можуть обмежуватися у здійсненні своїх прав та обов'язків щодо їхніх дітей, адже кожна дитина заслуговує на піклування як матері, так і батька, особливо у таких складний період для нашої держави.

Бажанням народу України до Європейської інтеграції, також важливим є те, що серед різних країн Європи різні поняття щодо виховання дітей, проте кожна країна достатньо та на законодавчому рівні регулює це питання.

Щодо України, то серед основних особистих немайнових обов'язків батьків Сімейний кодекс (СК) України називає обов'язок забрати дитину з пологового будинку або з іншого закладу охорони здоров'я (ст. 143 СК України). Мати, батько дитини, які перебувають у шлюбі, а також мати, яка не перебуває у шлюбі, зобов'язані забрати дитину з пологового будинку або з іншого закладу охорони здоров'я [1].

Батько, котрий не перебуває у шлюбі з матір'ю дитини, батьківство якого визначено у свідоцтві про народження дитини або визнано за рішенням суду, зобов'язаний за повідомленням служби у справах дітей, що здійснюється у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, забрати дитину для утримання та виховання з пологового будинку або з іншого закладу охорони здоров'я, якщо цього не зробила мати дитини. У разі якщо батько не перебуває у шлюбі, він набуває статусу самотнього батька [2].

Принцип рівності прав та обов'язків батьків щодо дитини став результатом розвитку суспільства та ґрунтується на загальнодемократичному принципі рівності усіх людей за їх гідністю та правами, який проголошений статтею 1 Загальної декларації прав людини.

Здійснення батьками свого обов'язку щодо належного виховання та забезпечення для дитини усіх належних факторів для життя і зростання, надання охоронюваних законом прав та мають ґрунтуватися на повазі до прав дитини та її людської гідності. Права батьків щодо дітей не можуть здійснюватися всупереч інтересам дитини, а лише задля її безпечного життя та розвитку. Відмова батьків від дитини є суперечливою моральним засадам суспільства, незалежно від обставин життя матері чи батька.

Розглядаючи питання в контексті важкого періоду в країні та зараз інститут сім'ї переживає суттєві зміни: знижується кількість зареєстрованих шлюбів, народжуваність, а отже, й наявність дітей в сім'ї. Станом на зараз переважаючим сімейним осередком є подружня пара з однією дитиною, рідше із двома й більше дітьми. Зростає число розлучень, незареєстрованих шлюбів і частка позашлюбних народжень, що, в свою чергу, зумовлюють поширення так званої неповної сім'ї, тобто родини, в якій внаслідок різних причин виховує дитину (дітей) один з батьків.

Батько і мати мають рівні права та обов'язки щодо виховання та утримання дитини, і жоден з них не може когось обмежувати у цьому праві, адже батьки рівні у межах відповідальності перед дитиною та державою. Право на виховання дитини – це найважливіше особисте немайнове право кожного з батьків, і ні в якому разі ніхто не може перешкоджати у його здійсненні, незалежно від того чи перебувають у шлюбі чи проживають однією сім'єю батьки. Кожна дитина має право на належне виховання батьками та ні в якому разі не має піддаватися фізичному або психологічному насильству, адже батьки повинні виховувати психологічно стійких та врівноважених дітей, які будуть жити та насолоджуватися життям.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Сімейний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2002, № 21-22, ст.135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>